

Droga do morza

- Czas trwania: 2 razy 45 minut (przerwa śródlekcyjna)
- Zajęcia z wykorzystaniem wystawy stacjonarnej „Droga do morza” oraz książeczki pt. „Z Józkiem i Figą w podróży do Portu Gdynia”, Towarzystwo Projektów Edukacyjnych, Warszawa 2021
- Poziom: klasa I-III nauczanie zintegrowane

Cele ogólne:

- zapoznanie uczniów z informacjami dotyczącymi powstania miasta i portu Gdynia oraz uświadomienie im historycznego znaczenia tego przedsięwzięcia,
- kształtowanie poczucia przynależności i tożsamości narodowej,
- wdrażanie do słuchania innych i korzystania z przekazanych informacji.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- potrafi wskazać różnice pomiędzy wsią i miastem,
- zna zawody potrzebne przy budowaniu miasta,
- zna pojęcia: budżet, kredyt, skarb państwa,
- wie, czym charakteryzuje się modernizm,
- potrafi wymienić historyczne postacie mające swój wkład przy budowie portu oraz miasta Gdyni.

Metody pracy:

- aktywizująca burza mózgów,
- pogadanka,
- praca z książeczką.

Formy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- tablica multimedialna, prezentacja, koperty do zadań grupowych, książeczka „Z Józkiem i Figą w podróży do Portu Gdynia”

Przebieg zajęć:

1. Przywitanie uczniów.

N-1 wyjaśnia, że na dzisiejszej lekcji uczniowie dowiedzą się jak mała wieś zmieniła się w duże miasto i co było potrzebne, aby można było je zbudować. Przykładem będzie Gdynia. Każdy uczeń otrzyma książeczkę pt. „Z Józkiem i Figą w podróży do Portu Gdynia”.

2. N-1 dzieli uczniów na grupy. Uczniowie mają za zadanie w grupach ustalić czym różni się miasto od wsi (burza mózgów). Młodszy uczniowie (klasa 1) otrzymują w kopertach wycięte paski z propozycjami różnic oraz kartki z napisem: miasto, wieś. Przyporządkowują różnice do odpowiedniej nazwy. Grupy przedstawiają swoje propozycje.

3. Na tablicy powstaje mapa myśli przedstawiająca różnice pomiędzy wsią i miastem. Uczniowie podchodzą do tablicy i zapisują różnice. Młodszy uczniowie (klasa 1) mogą tworzyć mapę myśli przy użyciu piktogramów.

Proponowane odpowiedzi:

Miasto: prawa miejskie, prezydent lub burmistrz, duży ruch uliczny, hałas, duża liczba ludności, wieżowce, uczelnie wyższe, supermarkety i centra handlowe, lotnisko, dworzec kolejowy, banki, sygnalizacje świetlne i in.

Wieś: małe domki jednorodzinne, brak tramwajów i autobusów, jedna szkoła i urząd, mniej sklepów, pola uprawne, cisza i spokój, świeże powietrze, gospodarstwa rolne, zwierzęta gospodarskie, żniwa, ciągnik i in.

4. N-1 pyta uczniów:

- Ile lat potrzeba, aby zbudować miasto?
- Jakie znaczenie ma miasto leżące nad polskim morzem?
- Jakie korzyści ma Polska z dostępu do morza?

5. N-1 rozdaje dzieciom książeczki „Z Józkiem i Figą w podróży do Portu Gdynia”. Uczniowie wskazują na przygotowanej przez N-1a mapie ściennej lub multimedialnej położenie Gdyni oraz miejscowość uczestników zajęć. Kontynuując lekcję N-1 może posłużyć się prezentacją oraz filmami przygotowanymi do projektu.

6. Uczniowie określają:

- Czy z ich miejscowości do Gdyni jest daleko, czy blisko?
- W jakim kierunku należy jechać, aby tam dotrzeć? (przypomnienie stron świata),
- Jakie miejscowości znajdują się na trasie prowadzącej z ich miejscowości do Gdyni?
- W jakim województwie leży Gdynia?

Uczniowie z pomocą nauczyciela wykonują zadanie z mapą województw na str. 4 w książeczce „Z Józkiem i Figą w podróży do Portu Gdynia”.

7. N-l przedstawia historię Gdyni.

18 listopada 1918 roku Polska po 123 latach niewoli odzyskała niepodległość. Jednakże dopiero Traktat Wersalski, gwarantował Polsce zwrot utraconych ziem, m.in. części Pomorza Gdańskiego. Utworzono wtedy Wolne Miasto Gdańsk, czyli takie miasto – państwo, które nie miało należeć ani do Polski ani do Niemiec. Polacy i Niemcy mieli mieć w nim równe prawa i takie same obowiązki. Polska uzyskała około 140 km wybrzeża bez portu, ale z pięknymi plażami i terenami nadmorskimi. Polska mogła korzystać z portu w Wolnym Mieście Gdańsk. Sytuacja polityczna jednak była bardzo skomplikowana i rząd polski podjął decyzję o budowie polskiego portu nad Bałtykiem. W celu znalezienia odpowiedniego miejsca wysłano na wybrzeże Tadeusza Wendę, przyszłego budowniczego portu. Znalazł on miejsce pomiędzy Kępa Oksywską, a Kamienną Górą, gdzie leżała wówczas mała wioska rybacka Gdynia.

N-l wyświetla film „Gdynia – cud gospodarczy” (uczniowie zapoznają się z postaciami gen. Józefa Hallera, Tadeusza Wendy, Eugeniusza Kwiatkowskiego, poznają pojęcie – *modernizm*).

8. N-l wyjaśnia, że aby powstało miasto potrzebni są ludzie, którzy je zbudują, materiały, z których powstanie i pieniądze, dzięki którym będzie można te materiały kupić oraz zapłacić pracującym przy budowie ludziom. Pracownicy przyjechali z różnych stron Polski, materiały można było kupić od firm, które nimi handlowały, ale najtrudniej było znaleźć na to wszystko pieniądze.

N-l z wspólnie z uczniami rozwiązuje w książeczce „Z Józkiem i Figą w podróży do Portu Gdynia” zadanie na stronie 13 – Za co port w Gdyni wybudowano? Dzieci rozwiązują rebusy. Nauczyciel wyjaśnia pojęcia: akcjonariusz, skarb państwa, budżet.

9. Uczniowie w parach wymyślają odpowiedzi na pytanie n-la:

- Jakie zawody są potrzebne przy budowie miasta? (prezentacja)
- Co jest potrzebne w mieście?

Chętni uczniowie podają odpowiedzi.

10. N-l wyjaśnia uczniom pojęcie modernizmu i wskazuje kilka cech tego kierunku w kulturze przełomu XIX i XX w.

- wielkie pasy okienne,
- zaokrąglone narożniki budynków (budynek byłego ZUS-u)
- płaskie dachy,
- ciężar budynków spoczywający na słupach,
- taras na słupach (Akwarium Gdyńskie).

Uczniowie wraz z N-lem wykonują zadanie w książeczce „Z Józkiem i Figą w podróży do Portu Gdynia” na stronie 11.

11. Na zakończenie N-l podsumowuje, że budowa miasta to duże i trudne przedsięwzięcie, wymagające pracy wielu ludzi i dużych nakładów finansowych. Gdynia to miasto szczególne, bo powstało w ciągu 20 lat i z małej wioski stało się dużym i ważnym miastem. Gdynia stała się dla Polski „Oknem na świat”.

12. Zadanie domowe:

Uczniowie mogą wykonać z książeczki zadanie *Wsiąść do pociągu* str. 3.

13. Propozycja dla N-la.

Na zajęciach technicznych można wykonać w grupach makiety miasta.

Lekcja z wykorzystaniem plansz wystawy w plenerze

Na lekcję należy przeznaczyć godzinę lekcyjną. Wcześniej N-l opowiada uczniom o Gdyni jako nadmorskim mieście. Przybliża historię Gdyni i opowiada o fenomenie budowy portu i miasta w tak krótkim czasie. Można pokazać położenie Gdyni na mapie i zwrócić uwagę na korzyści płynące z dostępu Polski do morza. Na lekcję w plenerze każde dziecko zabiera ze sobą książeczkę „Z Józkiem i Figą w podróży do Portu Gdynia” oraz ołówek.

1. Grupa rozpoczyna zwiedzanie od planszy nr 1, przy której nauczyciel wyjaśnia kim byli Kaszubi zamieszkujący tereny nadmorskie. Pokazuje na planszy Kaszubów w tradycyjnych strojach. Uczniowie próbują odpowiedzieć, czym mogli zajmować się mieszkańcy Gdyni mieszkający nad morzem, zanim wybudowano port i miasto.
2. Następnie N-l wyjaśnia, że zanim wybudowano Gdynię, Polski nie było na mapie Europy, ale byli ludzie, którzy walczyli o polską kulturę, mowę i język (plansze 3, 6).
3. Nauczyciel przybliża uczniom postać Eugeniusza Kwiatkowskiego (plansza 14).

Uczniowie wykonują w książeczce „Z Józkiem i Figą w podróży do Portu Gdynia” zadania na stronie 8-9 (plansze 3, 6, 14).

4. N-l wyjaśnia, że Gdynia powstała dzięki zaangażowaniu wielu osób i instytucji. Aby dowiedzieć się skąd wzięto pieniądze na budowę miasta i portu dzieci wykonują w książeczce „Z Józkiem i Figą w podróży do Portu Gdynia” zadanie ze strony 13 - *Za co port w Gdyni wybudowano?*
5. Na koniec uczniowie przechodzą przez całą wystawę i wybierają, która budowla przedstawiona na planszach najbardziej im się podoba. Po odczytaniu podpisów sprawdzają co mogło znajdować się w danym budynku. Jeżeli brak wyjaśnienia można pobawić się zgadywanek na temat: Co mogło znajdować się w takim budynku? Jeżeli wystarczy czasu można wykonać zadanie z książeczki „Z Józkiem i Figą w podróży do Poru Gdynia” - str.11.
6. Po powrocie do szkoły dzieci wykonują pracę plastyczną na temat NOWY HERB DLA GDYNI.